

Uw kenmerk:	Uw brief van: 10 maart 2023	Ons kenmerk: Z.77193/D.393711	Datum: 10 maart 2023
Behandelend ambtenaar:	Doorkiesnummer:	Bijlagen: 3	Verzonden:

Onderwerp: Wethoudersbrief

Geachte raadsleden,

Hierbij informeer ik u over het collegebesluit om medewerking te verlenen aan de verkenning door het COA voor de vestiging van een asielzoekerscentrum op de NERA-locatie.

Ik heb uw raad hier eerder op twee momenten vertrouwelijk over geïnformeerd. Dat was gezien de gevoeligheid van het onderwerp, de vroege initiatieffase en de zorgvuldigheid van het proces noodzakelijk.

Het college heeft ook besloten om een intensief communicatie- en consultatietraject te starten. Het communicatie- en consultatietraject is inmiddels van start gegaan.

De definitieve besluitvorming vindt plaats net vóór of net na de zomervakantie. De aanpak inclusief stappenplan en indicatieve planning is weergegeven in de bijlage.

Aanleiding

Het COA heeft het college formeel gevraagd mee te werken aan een onderzoek voor de vestiging van een opvanglocatie voor asielzoekers op de NERA-locatie aan de Radioweg in Nederhorst den Berg. Het COA was hierover in gesprek met de eigenaar van de locatie en meer recentelijk ook met de gemeente. Op basis van deze eerste verkenningen wil het COA nu een businesscase opstellen om de locatie te ontwikkelen tot een azc voor maximaal 350 asielzoekers voor een periode van 10 jaar.

Het college heeft hiervoor afgelopen december een conceptkader vastgesteld. De gemeenteraad is tijdens een besloten BVS mondeling door het college geïnformeerd over de lopende gesprekken met het COA.

Met het indienen van het verzoek door het COA komt een azc in Wijdemeren een belangrijke stap dichterbij. Als alles goed gaat zal het azc op zijn vroegst in de lente van 2024 de deuren kunnen openen. Dit biedt ons de kans om de inwoners en alle andere belanghebbenden goed te informeren en te consulteren en de plannen zorgvuldig uit te werken.

Besluiten college

Om te komen tot een azc op de NERA-locatie heeft het college voor deze onderzoeksfase de volgende besluiten genomen:

- Een ambtelijke projectgroep te starten en de kosten hiervoor ten laste brengen van het verwachte budget Spreidingswet, danwel het COA;
- Bijgaande reactie van de gemeente op het verzoek tot medewerking van het COA te versturen;
- Omwonenden en belanghebbenden te informeren;
- Een consultatie- en communicatietraject te starten;
- Het conceptkader ter advies voor te leggen aan de gemeenteraad;
- Net vóór of na de zomervakantie een definitief besluit te nemen over het uitgewerkte plan van het COA, waarbij de inbreng van het consultatietraject is meegenomen, de vragen zijn beantwoord. Dit nadat de raad haar wensen en bedenkingen over het voorgenomen besluit aan het college heeft kunnen meegeven.

Argumenten

1. Humanitaire overwegingen: noodzaak opvanglocaties asielzoekers

Vanuit humanitair oogpunt wil de gemeente Wijdmeren op deze manier helpen om de nationale crisis asielopvang op te lossen. Dit is de doorslaggevende motivatie. De situatie in de wereld heeft geleid tot een verhoogde toename van vluchtelingen en asielzoekers. Deze vluchtelingen en ontheemden willen wij ondersteunen door hen onderdak te bieden. Het Rijk heeft daarnaast aan iedere gemeente gevraagd om haar verantwoordelijkheid te nemen en er gezamenlijk voor te zorgen dat er zo snel mogelijk waardige opvangplekken zijn voor alle mensen die in Nederland asiel aanvragen en in afwachting zijn van de uitkomst van hun procedure.

2. De NERA-locatie voldoet aan veel criteria van het COA en biedt al de planologische mogelijkheid voor gebruik en/of uitbreiding.

Gezien de aard en schaalgrootte van de gemeente Wijdmeren is het voor ons lastig om vluchtelingen of ontheemden te huisvesten. De NERA-locatie biedt echter de mogelijkheid iets voor hen te kunnen betekenen.

Het COA zoekt in het hele land naar geschikte locaties voor asielopvang en ziet op deze plek veel mogelijkheden. De NERA-locatie is uniek qua ligging, bestaande gebouwen en bestemming. Naast de bestaande bebouwing zullen nieuwe bouwblokken worden toegevoegd voor de opvang. Het lijkt er nu op dat gebruikswijziging en bebouwing binnen het bouwblok met toepassing van de kruimelgevallenregeling zouden kunnen worden gerealiseerd. Daarmee kunnen wij lange procedures voorkomen.

3. Antwoord op de verwachte verplichting vanuit de Spreidingswet

Naar verwachting treedt nog dit jaar de nieuwe 'Spreidingswet' (Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen) in werking, met daarin een verplicht aantal te realiseren opvangplekken per gemeente. Hoewel nog veel onzeker is, lopen de staatssecretaris en de Commissaris van de Koning van Noord Holland (CdK) vooruit op deze nieuwe wet.

De verwachting is dat de gemeente met het azc in totaal meer dan haar deel kan bijdragen, maar het is de vraag of dit ook behaald gaat worden ten aanzien van de opgave voor Oekraïners. Hierover is de gemeente ook in overleg met de andere gemeenten van de regio

Gooi en Vechtstreek. Met het azc zoals omschreven, zal naar verwachting een aanwijzing vanuit het Rijk worden voorkomen.

4. Financiële regeling

Het kabinet wil waarderen dat gemeenten uit eigen beweging inspanning leveren voor asielopvang en neemt in de spreidingswet een financieel beloningssysteem op. De extra beloning voor een gemeente is vrij besteedbaar ten gunste van haar inwoners. Het komt bovenop de reële compensatie voor de kosten die gemeenten maken voor de opvang van asielzoekers. De voorwaarde daarbij is op dit moment dat het gaat om een opvanglocatie van minimaal 100 plekken, beschikbaar voor ten minste 5 jaar. In de kaders wordt dan ook aangegeven dat de opvanglocatie ook moet vallen binnen de werkingssfeer van voornoemde Wet.

5. Uitgebreid communicatie- en consultatietraject mogelijk

Het planproces van het COA geeft ons de tijd en de mogelijkheid een zorgvuldig en uitgebreid communicatietraject te realiseren. Wij hebben een stappenplan opgesteld zodat wij alle omwonenden en andere belanghebbenden goed kunnen informeren en zij de gelegenheid krijgen hun vragen en opmerkingen aan ons mee te geven. De komst van een azc ligt vaak gevoelig. Het is van groot belang om goed en eerlijk te informeren en alle vragen goed in beeld te krijgen en wij deze in de planontwikkeling meenemen. Consulteren gaan wij doen in de vorm van het formeren en raadplegen van een klankbordgroep.

Kanttekeningen / Risico's

1. Maatschappelijke weerstand

De komst van asielzoekerscentra ligt over het algemeen gevoelig. De reacties lopen vaak uiteen. Vooral voor direct omwonenden kan de komst van een azc impact hebben. Om die reden wordt dan ook zwaar ingezet op een zorgvuldig communicatietraject. Daarbij verwachten we trouwens ook dat vrijwilligers en voorstanders zich gaan melden om hun steentje bij te dragen.

2. Relatie tijdelijke huisvesting Oekraïners

De gemeente Wijdmeren heeft op diverse locaties kleinschalige tijdelijke huisvesting gerealiseerd voor vluchtelingen uit de Oekraïne. De komst van een azc kan gevolgen hebben voor de oplossingen die ook voor de Oekraïners worden gezocht.

3. Openbare orde en veiligheid zijn een aandachtspunt.

Helaas is nooit uit te sluiten dat er op of rond de opvanglocatie zaken aan de orde komen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daartoe worden dan ook kaders gegeven en zullen in de Bestuursovereenkomst nadere afspraken gemaakt gaan worden. De hulp- en veiligheidsdiensten worden nadrukkelijk bij de planontwikkeling betrokken.

4. Geen invloed op de samenstelling van de groep te huisvesten asielzoekers.

Het COA heeft vanzelfsprekend geen invloed op de instroom van vluchtelingen in Ter Apel. De verdeling over de locaties gebeurt aan de hand van de instroom en de samenstelling kan wisselen. In de kaders wordt daarom aandacht gevraagd voor een menswaardige opvang, met een inspanningsverplichting voor het COA voor een evenwichtige samenstelling van de groep.

5. Onderwijs valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Het onderwijs gaat (hoogstwaarschijnlijk) niet plaatsvinden op de locatie zelf. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor educatie van leerplichtige minderjarigen. Kosten van

onderwijshuisvesting worden onder de Regeling onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers vergoed. Kosten van het onderwijs zelf, zoals leerkrachten, worden niet vergoed. In de kaders wordt hier, gelet op de schaalgrootte van de gemeente, aangemerkt dat hier nadere werkafspraken nodig zijn.

6. Nog niet alles is in dit stadium in beeld

Hoewel de eerste verkenning positief is, zijn nog niet alle aspecten al voldoende in beeld. Denk bijvoorbeeld aan zoals de effecten op de infrastructuur en het openbaar vervoer. Al dit soort zaken worden in deze fase in beeld gebracht. Zij komen terug in de business case van het COA en de Bestuursovereenkomst tussen gemeente en COA.

Financiën

In deze verkenningfase zijn de financiële risico's voor de gemeente beperkt tot de ambtelijke plankosten. We houden de werkelijk gemaakte kosten bij, zodat we deze op basis van nacalculatie in rekening kunnen brengen.

Uitgangspunt is dat de gemeente de ambtelijke plankosten zal dekken met de verwachte vergoeding vanuit de spreidingswetregeling. Daar zitten echter nog onzekerheden aan vast. Ten eerste moet de spreidingswet nog worden vastgesteld. Ten tweede moeten we ook rekening houden met het scenario dat het project eventueel niet doorgaat. Over deze onzekerheden is bestuurlijk overeengekomen dat het COA de eventuele kosten van deze fase zal vergoeden (bij niet verwijtbaar handelen van gemeente).

Aanpak & Communicatie

Morgen, vrijdag 10 maart, informeren wij de direct omwonenden en einde middag volgt de berichtgeving in de pers. Omdat wij het belangrijk vinden dat alle informatie zoveel mogelijk wordt gedeeld, zal deze brief samen met andere documenten als bijlage aan de projectpagina worden toegevoegd. Hier vind u ook een Q&A die in de tijd zal worden aangevuld. Vrijdagochtend 10.00 uur gaat de projectpagina op de website live. Hier de link: www.wijdmeren.nl/nera

Tot slot

Ik realiseer me dat we met dit traject met zijn allen de komende tijd een spannend proces ingaan, waarbij er veel belangen spelen. Onze inzet is om dit proces zo goed mogelijk te doorlopen en daarbij iedereen serieus te nemen. Ook op u zal vermoedelijk op diverse momenten een beroep gedaan worden in uw rol als raadslid. Ik hoop dat we er in slagen dit proces in gezamenlijkheid te doorlopen, met respect voor elkaars rol en standpunten. Mocht u daar behoefte aan hebben kunt u altijd contact met me opnemen en zal ik graag met u in gesprek gaan.

Met vriendelijke groet,

M. Hoelscher
Wethouder Sociaal Domein

Bijlage(n) bij deze brief:

- Brief verzoek COA
- Antwoordbrief college aan COA
- Aanpak azc NERA-locatie